

невизначеність, що стосується безперервності діяльності» звіту незалежного аудитора.

Отже, під впливом воєнного стану невизначеність щодо безперервності діяльності компаній значно зросла. Традиційне моделювання майбутніх грошових потоків, бюджетів та інших прогнозів має базуватися не лише на історичних тенденціях, але враховувати існуючі та очікувані ризики воєнного стану, які є чутливими та можуть суттєво змінюватися.

Список використаних джерел

1. Подання фінансової звітності : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1: веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (дата звернення: 15.05.2023).

2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг видання 2014 року. Частина I ; пер. З англ. – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2015. – 606 с.

Букліч М.О.,

1 курс, освітній ступінь «Магістр», обліково-фінансовий факультет,

Науковий керівник: **Чебан Ю.Ю.,**

канд. екон., наук, доцент кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

ПРОФЕСІЙНИЙ СКЕПТИЦИЗМ АУДИТОРА ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК

Скептицизмом є певна життєва позиція людини, в якій завжди є сумніви в наявності істини, в повноті інформації про істину, в умовах самої істини. Зауважимо, що в аудиторській діяльності професійний скептицизм напряму пов'язаний з професійною етикою.

Професійним обов'язком аудитора та практичною вимогою до професії аудитора, пов'язаної з професіоналізмом та професійною незалежністю, є його професійний скептицизм. Аудитор, при формуванні власної думки, повинен враховувати, що отримані аудиторські докази можуть бути викривлені або помилкові з урахуванням суб'єктивних та об'єктивних причин.

Частково використання професійного скептицизму закріплено у законодавстві України. Так, стаття 9 закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності» містить твердження, що «аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності при наданні аудиторських послуг зобов'язані дотримуватися принципу професійного скептицизму, який

передбачає допущення можливості суттєвого спотворення інформації, розкритої у фінансовій звітності, внаслідок виявлених при проведенні аудиту фактів або поведінки, що вказують на порушення, у тому числі шахрайство чи помилку, незважаючи на попередній досвід аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності щодо чесності та порядності посадових осіб юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється» [1]. Отже, аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності повинні критично і з сумнівом підходити до застосовуваних юридичною особою оцінок та фактів, що впливають на оцінку здатності юридичної особи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Зміст Міжнародних стандартів аудиту визначає поняття професійного скептицизму як підхід, за яким аудитор критично оцінює значущість отриманих доказів.

Застосуванню професійного скептицизму на практиці, зважаючи на зовнішні і внутрішні чинники, сприяють або заважають занадто великий обсяг досліджуваної інформації; неоднозначність одержуваних даних; необхідність ухвалювати рішення в умовах обмеженого часу. У той же час, професійний скептицизм аудитора повинен бути присутнім протягом усього процесу аудиторської перевірки. Аудитор повинен постійно порушувати питання, чи не вказує отримана інформація та зібрані аудиторські докази на можливі суттєві спотворення внаслідок недобросовісних дій. Сумнів завжди асоціюється з розсудливістю, розумом, інтелектом, тому професійний скептицизм має бути заснований на досвіді та професійних якостях аудитора та з дотриманням професійної етики аудитора.

Кодексом етики професійних бухгалтерів передбачено, що професійний бухгалтер чи аудитор має дотримуватися таких фундаментальних принципів: добросовісність, об'єктивність, професійна компетентність, конфіденційність. Від дотримання та ступеня дотримання етичних принципів залежить авторитет аудитора, його професіоналізм та професійна адаптивність, здатність виконувати складні завдання, які будуть перед ним стояти. Питання професійної етики аудитора виникає у різних ситуаціях – зокрема, під час переходу спеціаліста з однієї аудиторської компанії до іншої; укладання договору на аудит з державним підприємством, керівник відділу закупівель якого є близьким родичем директора аудиторської компанії; проведення аудиту фінансової звітності підприємства компанією, яка одночасно здійснює на ньому ведення бухгалтерського обліку тощо. На нашу думку, на всі зазначені ситуації чинить значний вплив застосування професійного судження.

Завдання професійної етики полягає в тому, щоб вивчити складний процес віддзеркалення професійних відносин у площині моральної свідомості. Відсутність етичної поведінки у спілкуванні між зацікавленими сторонами, недотримання або ігнорування етичних правил призводить до виникнення та процвітання корупції [2].

Характерною рисою будь-якої професії є прийняття відповідальності перед громадськістю. Що стосується аудиторів, то для них громадськість охоплює насамперед клієнтів, кредиторів, уряди, роботодавців, працівників, інвесторів, ділові та фінансові кола, а також інших осіб, що покладаються на об'єктивність і чесність професійних бухгалтерів з метою підтримки впорядкованого ведення комерційної діяльності і її контролю. Громадські інтереси визначаються як колективний добробут співтовариства людей та організацій, яким аудитори надають послуги [3]. Саме тут також вбачаємо чіткий взаємозв'язок професійного судження та професійної етики аудитора.

Аудитор, надаючи послугу, має бути максимально уважним і педантичним, підтримувати свій професіоналізм та знання на тому рівні, який гарантує у припустимих нормах клієнту отримання професійних та якісних послуг. Отже, саме у такому контексті найбільше прослідковується взаємозв'язок професійного скептицизму та професійної етики аудитора.

Список використаних джерел

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.

2. Чебан, Ю.Ю., Ганошенко Т.С. Професійний скептицизм аудитора: теоретичні аспекти. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : тези доповідей VII Міжнарод. наук.-практ. конф., м. Чернігів, 27 листоп. 2021 р. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. С. 98-100.

3. Салова Н. Професійна етика аудитора: фундаментальні принципи. *Аудитор України*. 2015. №6 (235). С.14-19.

Домбровська В.М.,

здобувачка вищої освіти 1-го курсу другого (магістерського) рівня
кафедри публічного управління та адміністрування

Науковий керівник: **Балан А.А.,**

канд. екон. наук, доцент кафедри

публічного управління та адміністрування

Національний університет «Одеська політехніка»

м. Одеса

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Україна, як і більшість країн світу, постійно стикається з проблемами корупції, відсутності ефективного управління та недостатньою транспарентністю діяльності державних структур. Державний аудит є важливим інструментом, який дозволяє виявляти порушення законодавства